

Een collectieve moestuin: 10 tips voor een geslaagd project!

• Een goed team vormen

Er is meer nodig dan enkel de goesting om samen aan de slag te willen gaan in een collectieve moestuin, wat momenteel heel erg in is. U moet een groep mensen vinden die zich op verschillende niveaus – werk, participatie, projectbeheer, regelmatige aanwezigheid, financiële bijdrage, leren enz. – willen verbinden met het collectief. Om te bepalen hoe gemotiveerd een nieuw teamlid echt is, nodigt u hem of haar uit om een paar weken deel uit te maken van het team. Zo kan hij of zij snel een idee krijgen van de groepsgeest, een handje helpen en deel gaan uitmaken van de groep als het hem of haar bevalt.

• Een charter opstellen

Elk collectief leven heeft nood aan regels, en in het geval van een collectieve moestuin nemen deze de vorm aan van een charter. Als elk lid van de groep zich aan dit charter houdt, zullen interne moeilijkheden en conflicten beperkt blijven. Hierbij enkele punten die erin moeten staan:

- De filosofie achter de collectieve moestuin
- De verschillende activiteiten die er plaatsvinden
- De basisprincipes van de organisatie
- De verantwoordelijkheid van elke moestuinier en hun betrokkenheid bij de verschillende taken
- Een verplichting om een bepaald aantal taken uit te voeren tijdens het seizoen, om deel te nemen aan collectieve bijeenkomsten en projecten, om het collectief te financieren door het betalen van een jaarlijkse bijdrage en om bepaalde projecten te sturen,
- Het aanstellen van moestuinbeheerders om te zorgen voor een vlotte werking van de moestuin, groepsdynamiek en communicatie
- De manier waarop beslissingen worden genomen
- Planning en organisatie van plenaire vergaderingen
- De gebruikte communicatiemiddelen
- De financiële aspecten
- De naleving van de regels voor correct gebruik van de geleende grond
- De verklaring van lidmaatschap van de gemeenschappelijke moestuin

• De communicatiemiddelen

Om elkaar te ontmoeten en ideeën uit te wisselen, moeten er een of meer communicatiemiddelen worden gevonden die voor iedereen toegankelijk zijn. Het gebruik van e-mail lijkt een praktisch middel te zijn, waar de hele groep vrij gemakkelijk mee kan werken. Om het team uit te nodigen elkaar te ontmoeten in de moestuin en het werk dat daar gedaan wordt te delen, stuurt de communicatieverantwoordelijke wekelijks een e-mail. Daarin geeft hij in het kort de uit te voeren taken aan, de locatie (perceel), de tijd enz. Door gebruik te maken van de functie 'allen beantwoorden' kan iedereen de antwoorden of reacties van de andere leden lezen. Het is ook een goede manier om zoveel mogelijk mensen aan te moedigen om aanwezig te zijn.

Leg een notitieboekje in de moestuin, op een plek beschermt tegen vocht (schuur, gereedschapskist ...). Dat wordt uw moestuindagboek. De leden die actief zijn in de moestuin schrijven daarin hun activiteit op, de taken die ze hebben uitgevoerd, de datum, het perceel, hun namen en eventuele opmerkingen die nuttig kunnen zijn voor volgende moestuiniers. Zorg ook voor een prikbord met algemene informatie zoals een plan* (zie volgende punt) van de percelen, een oogstkalender, ideeën en suggesties ...

• Het moestuin- en percelenplan

Het plan moet worden beschouwd als een praktisch instrument dat voor iedereen begrijpelijk is. Het bevat een schat aan informatie, zoals de perceelnummers en welke groenten, meststoffen, bloemen enz. moeten worden gebruikt. Er kan ook een takenkalender worden toegevoegd: zaaien, in de volle grond ... en welke planten graag samen staan (zoals knoflook met aardbeien). Dit plan zorgt voor een betere overdracht van informatie in het (dagelijkse) notitieboek. Het zal het ook gemakkelijker maken om de gewasrotatie van het volgende seizoen op te zetten.

• Kennis doorgeven

De moestuin wordt een intergenerationeel en intercultureel collectief, waarbij iedereen zijn kennis of gebrek aan kennis van het land en de gewassenteelt inbrengt. De oude rotten in het vak, vooral degenen die al minstens een jaar betrokken zijn bij de moestuin, hebben de plicht om hun kennis door te geven aan de nieuwkomers. Persoonlijk onderzoek, opleidingen (compost, tuinieren, conferenties, reading ...) en het delen van al deze kennis zal zorgen voor meer rijkdom en diversiteit in de groep. Projecten zullen vorm krijgen, motivaties zullen naar voren komen en er zal een gezonde wedijver ontstaan. Foto's, plannen en documenten worden zorgvuldig bewaard. Ze laten zien hoe de moestuin verandert in de loop van de seizoenen. Dat is een beetje het verhaal van uw collectieve ruimte uitgedrukt in beelden.

• Zich openstellen voor de buitenwereld

Voordat u zich waagt aan de aanleg van een collectieve moestuin, is het de moeite waard om een paar moestuinen te bezoeken en meer te weten te komen over hun werking. De specifieke organisatie van elke moestuin is een bron van inspiratie en zorgt voor ideeën over hoe u een specifieke structuur kunt creëren voor een soepel verloop van uw collectieve ruimte. Het advies en de steun van een aantal partners, voormalige groentetelers, moestuingidsen enz. zullen uiterst nuttig zijn op het terrein, bijvoorbeeld voor de oriëntatie van de percelen, het basisgereedschap dat moet worden aangeschaft, de eerste gewassen enz. tijdens het volledige eerste jaar. Zij kunnen al uw vragen beantwoorden. Deelnemen aan conferenties, opleidingen, stages en discussies binnen de groep helpen u om zelfverzekerder en onafhankelijker te worden. Een moestuin is een wijkinitiatief. Het is dan ook de moeite waard om uw moestuin open te stellen voor anderen, voor de buurt (tijdens een opendeurdag bijvoorbeeld), om te laten zien dat we samen kunnen bijdragen aan de duurzame ontwikkeling van onze wijk (wijkcompost) en om te genieten van gezellige momenten. Vergeet niet om na een paar seizoenen andere toekomstige moestuiniers uit te nodigen om ervaringen te delen.

• Bijdragen van leden

Elk lid wordt gevraagd deel te nemen aan de verschillende taken van een moestuin en verantwoordelijkheden op zich te nemen. Zorg ervoor dat er niet te veel druk wordt gelegd op een paar mensen om te vermijden dat ze uitgeblust raken. Respecteer het ritme van elk lid, maar weet dat een gebrek aan regelmaat nadelig is voor het goede verloop van de moestuin en de samenhang binnen de groep. Een onevenwicht op het vlak van investering is soms moeilijk te beheren. Elk lid moet in staat zijn om de basistaken van een goede tuinier uit te voeren (water geven, ongedierte- en onkruidbestrijding, onderhoud, compost enz.). Alle acties en taken worden uitgevoerd in overeenstemming met de geest en de voorwaarden die in uw charter zijn vastgelegd. (Bijdrage tijdens en na het seizoen, duurzame ontwikkeling, biologische gewassen, respect voor het milieu en het geleende stuk grond ...).

• Het delen van de oogst

Het grootste plezier van gewassen telen in de volle grond of in bakken is dat het zorgt voor meer of minder vruchtbare oogsten op. Voor de verdeling van de groenten moet een verdeelsleutel worden overeengekomen door de groep en die moet in overeenstemming zijn met de aard en de hoeveelheid van de oogst. Hoe doet u dat? Voor kleine groenten en klein fruit moet u oogsten of plukken op de volgende manier:

- Geleidelijk, wanneer het fruit of de groente rijp is
- In gelijke hoeveelheden tussen de verschillende aanwezige leden in de moestuin
- Wacht niet te lang, anders loopt u het risico om een deel van de productie te verliezen
- Laat mooie planten staan als zaaddrager

Voor grotere groenten zoals pompoen, kropsla, wortelen, witlof enz. moet een evenwichtige en stipte verdeling worden georganiseerd. Er moet rekening worden gehouden met ieders behoeften en dit is ook het moment om eerlijk te zijn en het werk of de investering van de leden te waarderen.

• Jaarlijkse verwachtingen

Elk lid wordt gevraagd deel te nemen aan de verschillende taken van een moestuin en verantwoordelijkheden op zich te nemen. Zorg ervoor dat er niet te veel druk wordt gelegd op een paar mensen om te vermijden dat ze uitgeblust raken. Respecteer het ritme van elk lid, maar weet dat een gebrek aan regelmaat nadelig is voor het goede verloop van de moestuin en de samenhang binnen de groep. Een onevenwicht op het vlak van investering is soms moeilijk te beheren. Elk lid moet in staat zijn om de basistaken van een goede tuinier uit te voeren (water geven, ongedierte- en onkruidbestrijding, onderhoud, compost enz.). Alle acties en taken worden uitgevoerd in overeenstemming met de geest en de voorwaarden die in uw charter zijn vastgelegd. (Bijdrage tijdens en na het seizoen, duurzame ontwikkeling, biologische gewassen, respect voor het milieu en het geleende stuk grond ...).

• Feest vieren

De moestuin moet een gezellige plek worden waar mensen kunnen samenkomen, op adem komen, genieten van de natuur en hun dagelijkse zorgen even achter zich laten. De natuur observeren door de seizoenen heen, luisteren naar het getjilp van vogels, deelnemen aan de biodiversiteit en luisteren naar de groep dragen allemaal bij aan ons welzijn. Het opzetten van een praathoek in uw moestuin is een geweldig gemeenschapsproject. Kleine picknicks, barbecues en samen genieten van tussendoortjes rond de producten uit de moestuin versterken de groepsgeest en de samenhang. Een oogst delen, aan een nieuw project beginnen of het tot een goed einde brengen zijn allemaal goede redenen om samen te komen en feest te vieren.

Veel succes aan iedereen die start met een collectieve moestuin, het is een uitdaging en een geweldige ervaring!

